

Molitve za koncil i za sjedinjenje. Bečki kardinal F. König otvorio je s Misom u crkvi ukrajinskih katolika 4. XI prošle godine veliki molitveni tjedan za uspjeh ekumenskog koncila i za sjedinjenje svih kršćana. Tjedan je završio s pontifikalom što ga je pomoćni beogradski nadbiskup preuzv. Bukatko držao u bečkoj katedrali u ukrajinskom obredu.

Na blagdan sv. Ignacija muč. preminuo je u Gospodinu Dr Ivan Delalle, doktor kršćanske arheologije i dugogodišnji zaslužni liturgički radnik. Svečano odrešenje održao je preuzv. g. biskup Dr Frano Franić, a u ime ILO-a se s pokojnikom oprostio u katedrali o. Jure Radić. Pogreb je obavljen 3. veljače 1962. uz učešće oko 60 svećenika i klerika te brojnog naroda.

R.i.p.

U vremenu od 20. do 22. veljače o. g. održan je u Zagrebu liturgijski tečaj, na kojem je učestvovalo oko 400 svećenika. Po općem mišljenju je to najznačajniji događaj na području liturgijske obnove kod nas.

PITANJA I ODGOVORI

1. Ali se na navadne Marijine sobote (De s. Maria in sabbato) dovoljene votivne maše?

Odgovor. Na Marijine sobote so dovoljene votivne maše 4. razreda, prepovedane so pa maše za umrle 4. razreda ali navadne črne maše. Kodeks rubrik pravi v številki 387: Missa votiva 4. cl. est Missa votiva quae celebrari potest tantum diebus liturgicis 4. cl. (ti dnevi so pa po štev. 27 in 28: officium sanctae Mariae in sabbato in feriae 4. cl.). Rubrika 423 pa pravi: Missae defunctorum cotidiana celebrari possunt in feriis 4. cl. tantum, extra tempus natalicium.

2. Kadar molimo brevir zase, molimo namesto »Dominus vobiscum« po novem »Domine, exaudi orationem meam«. Ali je torej dovoljeno, tudi pri delitvi zakramentov in zakramentalov »Dominus vobiscum« izpuščati?

Odgovor. Ni dovoljeno, ker novi zakonik rubrik to predpisuje samo za brevir (št. 247).

3. Pri zborni maši (Missa dialogata) naj bi mašnik evangelij bral tudi v domačem jeziku (vodilo, točka 65). V naši škofiji naredi to tako, da se po prebranem latinskem evangeliju mašnik

obrne k vernikom in začne: »Gospod z vami...«, konča pa: »Po evangelijskih besedah...« Verniki odgovarjajo. Če je maša peta (Missa cantata), ali sme tedaj mašnik peti evangelij v domačem jeziku obrnjen versus populum? Če ne sme, katera določila mu to prepovedujejo, zlasti ker sme diakon peti evangelij na ambonu versus populum. Isto vprašanje velja za branje berila. Subdiakon ga sme na ambonu brati obrnjen versus populum, lektor naj ga pri tihi maši bere tako, da »ga vsi dobro vidijo in slišijo« (vodilo, točka 23), torej versus populum. Če lektor na pr. slučajno izostane, ali sme mašnik, potem ko je prebral berilo latinsko, to brati v domačem jeziku, obrnjen versus populum? Če ne sme, zakaj ne?

Odgovor. Nič tega ni dovoljeno. Novi zakonik rubrik (glej apostolsko pismo motu proprio, št. 2) je razveljavil Rubricae generales Breviarii et Missalis, Additiones et Variationes in splošni dekret Pija XII. De rubricis ad simpliciores formas redigendis. Ritus servandus in celebratione Missae, ki določa obred maše, je pa ostal v veljavi, dokler ne bo revidiran.

4. Kadar je po maši absolutio super tumultum, zadnji evangelij po črni maši odpade. Ali odpade tudi tedaj, če opravi absolucijo drug duhovnik, ne pa mašnik, ki je opravil mašo? In če jo opravi isti mašnik, kje naj odloži mašni plašč in manipelj? Ali ju sme odložiti kar na oltar?

Odgovor. Mašo za umrle in absolucijo moramo imeti za eno actio liturgica. Zato zadnji evangelij odpade, čeprav absolucijo opravi drug duhovnik. Mašni plašč in manipelj mora mašnik odložiti na listni strani. Rimski Obrednik (naslov 4, poglavje 5) pravi: »Po maši odloži mašnik pred oltarjem na listni strani kazulo in manipelj, vzame pluvial črne barve in gre z diakonom ob svoji levi k mrtvaškemu odru.« Plašč in manipelj se ne smeta odložiti na oltar; z njega jemlje liturgično obleko in jo tja daje le škof.

5. Ali sme mašnik z zborom ali verniki Slavo, vero ali Sveti peti, na pr. v koralu, ne da bi jih recitali?

Odgovor. Ne sme. Rubrika 513 b pravi: In Missa solemni celebrans incipit in cantu: Gloria et Credo, quando dicenda sunt. Ista rubrika v točki e) pa pravi: Dicit secreto alia quae in Missa lecta dicuntur clara voce.

6. Novi kodeks rubrika priporoča da se dijelovi časoslova mole što je moguće bliže onom razdoblju dana za čije su posvećenje određeni. Želim znati koja su to razdoblja na čije se posvećenje odnose pojedini časovi?

Odgovor. Sam naziv »časoslov« govori nam da ta knjiga sadrži molitve koje su određene za posvećenje pojedinih časova, tj. dijelova dana. Pio XII u enciklici o sv. liturgiji naziva te molitve »preces horariae« a to znači molitve koje se imaju moliti u pojedine satove. Prema starodrevnom običaju svaka tri sata po danu i po noći posvećeni su posebnim liturgijskim molitvama: Jutarnja (Matutinum) — ponoć do 3 s; Hvale (Laudes) — 3 do 6 s; Prvi čas (Prima) — 6 do 9 s; Treći čas (Tertia) — 9 do 12 s; Šesti čas (Sexta) — 12 do 15 s; Deveti čas (Nona) — 15 do 18 s; Večernja (Vesperae) — 18 do 21 s; Povečerje (Completorium) — 21 do 24 s. U benediktinским opatijama malo što toliko zadivljuje kao vjerno obdržavanje vremena za pojedine liturgijske molitve.

7. Da li se odredbe novog kodeksa rubrika koje se odnose na Rimski časoslov moraju primjeniti i na Mali časoslov BDM i na druge časoslove što ih mole redovnice? Posebno me zanima da li se Hvale (Laudes) smiju moliti poslije podne ili u večer?

Odgovor. Uputa papinskim izdavačima liturgijskih knjiga od 5. X 1960. određuje za Mali časoslov BDM neke promjene: antifone su čitave prije i poslije psalama, izostavlja se Ave Maria na početku časova, uspomena svetih na Hvalama i Večernji te Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison prije molitava, završna antifona se moli samo na koncu Povečerja, Laus tibi Domine se govori i na Večernji Velike subote, u dane kad se moli Te Deum nadoda se Gloria Patri pri kraju drugog odgovora. Novo tipično izdanje Rimskog brevijara od 5. IV 1961. primjenilo je sve te promjene. — U pogledu vremena moljenja nije za Mali časoslov ništa posebno određeno. Stoga se treba držati općih odredaba. Prema tome se Hvale ne smiju moliti u večer nego ujutro a druge časove dolikuje razdijeliti preko dana tako da budu što je moguće bliže vremenu za čije su posvećenje određeni (Isp. L'Ami du clergé 1961, 38, 560). — Ovo što je rečeno o Malom časoslovu BDM treba primijeniti i na druge slične časoslove kao npr. časoslov o. H. Fleischmann-a OSB koji je pred desetak godina preveden na hrvatski a nedavno i na slovenski.

8. Kad bolesnik prima posljednje sakramente ponavlja se u vrlo kratkom vremenu četiri put opća ispovijed. Čini mi se da to nije u skladu s liturgijskim stilom koji traži da se ista molitva ne ponavlja dva puta — »ne bis idem«. Kako u praksi postupati?

Odgovor. Ispovijed, Pričest, Sv. Pomazanje i Apostolsko odriješanje su posebni liturgijski čini i prema tome nije neprikladno da se kod svakog tog čina moli opća ispovijed. Međutim ako sva

ta četiri obreda slijede neposredno jedan za drugim doista nije skladno da se opća ispovijed četiri puta ponavlja. Nadamo se da će liturgijska obnova i ovdje naći prikladno rješenje. Prema novom izdanju priručnog obrednika za njemačke dijeceze opća ispovijed se u ovom slučaju moli samo jedanput. U praksi kad se sva ova četiri obreda zajedno vrše bit će gotovo uvijek razložiti uzrok da izostavimo neke od obrednih molitava a prije svega ponavljanje opće ispovijedi.

9. Poznato mi je da prema novim liturgijskim zakonima ne mora misnik na svečanoj i pjevanoj Misi čitati ono što čitaju ili pjevaju đakon, podđakon ili čitač. Čitao sam da je SZO odgovorio, da, ako đakon, podđakon ili čitač čitaju ili pjevaju na živom jeziku, misnik mora odnosno dijelove čitati na liturgijskom jeziku. Zanima me posebno da li misnik u slučaju kad ima on sam čitati ili pjevati spomenute tekstove mora prije toga pročitati na liturgijskom jeziku. Problem mi se čini vrlo važan, jer je svagdašnji, a kroz Svetu sedmicu je vrlo nezgodno da misnik čita najprije liturgijskim a onda živim jezikom duge perikope Muke.

Odgovor. Ne samo kod nas nego i po svijetu mnogi ljudi koji se bave pastoralnim i liturgijskim pitanjima izrazili su otvoreno svoju želju da sva biblijska čitanja u liturgiji budu samo na živom jeziku. Među njima je i bolonjski kardinal G. Lercaro. Dok se ta želja ne ostvari, potrebno je čitati latinskim i živim jezikom. Uredništvo »Službe Božje« pridružuje se opravdanim željama da se ovo pitanje što prije prikladno riješi. Stoga je zamolilo preuzv. Predsjednika ILO-a da upravi molbu Sv. Stolicu za dozvolu da možemo samo jedamput i to na živom jeziku čitati ili pjevati biblijske perikope. Takova povlastica za Sv. Sedmicu bila je udijeljena Nijemcima pred nekoliko godina. Poslije najnovije odredbe da misnik sjedeći sluša Poslanicu koju pjeva podđakon ili čitač postoji novi razlog da se biblijske perikope ne čitaju u dva jezika.

10. Zdi se, da ni nobenega predpisa, da je kanonske table po maši treba odstraniti. Vendar estetski čut to narekuje, treba jih je odstraniti vsaj z velikega oltarja. Na vsak način pa je treba odnesti blazino ali pult za knjigo. So o tem kaki predpisi?

Odgovor. Novi kodeks rubrik pravi v poglavju XI. o pripravi oltarja za mašo v točki 527: Ponantur insuper sic dictae »tabellae secretarum«, sed pro tempore Missae tantum; et, ad latus epistolae, cussinus, seu legile, Missali supponendum. Torej je treba po maši kanonske table in stojalo ali blazino za knjigo odstraniti.

11. Če je na oltarju zelo češčena podoba, prosijo verniki cerkovnika, naj pred podobo čez dan postavi na oltar svečo ali šopek rož v vazi. Ali je to prav?

Odgovor. Nova rubrika 529 dobesebno predpisuje to, kar so ukazovale že prejšnje splošne rubrike misala: Super altare nihil omnino ponatur, quod ad Missae sacrificium vel ipsius altaris ornatum non pertineat.

12. Ali ni obhajilni prt odveč, ko imamo obhajilno pateno? Ali je prav, da ga v nekaterih cerkvah več ne porabljaajo?

Odgovor. Obrednik za obhajilo vernikov še vedno predpisuje, da se »pred njimi razgrne čist prt«. Instrukcija svete kongregacije zakramentov iz leta 1929, s katero je bila ukazana patena za obhajilo, prt še vedno ukazuje. Pravi namreč: »Pri obhajanju vernikov je treba – razen belega prta, ki se po rubrikah misala, obrednika in škofovskega ceremoniala razgrne pred obhajanci, porabljaati pateno...«

13. Ali se sme obhajilna patena po maši puščati kar na oltarju, spravljena za kanonsko tablo, ali celo v tabernaklju?

Odgovor. Če je treba odnesti kanonske table, je treba odnesti tudi obhajilno pateno. Kanon 1269 § 2 pa pravi o tabernaklju: »V njem ne sme biti nobene druge stvari (ab omni alia re vacuum)«.

14. Po maši je včasih blagoslov z Najsvetejšim, po nekaterih škofijah po nedeljskih mašah celo ukazan. Ali naj mašnik za izpostavitev Najsvetejšega odloži mašni plašč in manipelj ali pa sme izpostaviti v mašnih oblačilih?

Odgovor. Po škofovskem ceremonialu, odlokih svete obredne kongregacije in po Instructio Clementina velja predpis: Če je funkcija z Najsvetejšim neposredno pred mašo ali po njej, se smejo porabljaati ista liturgična oblačila kakor pri maši, da le niso črne barve in da je ogrinjalo vedno bele barve; za procesije je pa vedno predpisan pluvial. (Prim. M. Gatterer, Praxis celebrandi, 1926, str. 177.)

Sveti Otač je zaželio u svojoj »Adhorratio ad clerum universum« od 10. II. o. g., da bi svi svećenici molili s njim svoj časoslov za uspjeh koncila. U tu je svrhu sastavio i molitvu ili formulu, koju preporuča izmoliti prije časoslova.

»Acceptum tibi sit, Domine Deus, sacrificium laudis quod divinae maiestati tuae offero pro felici exitu Concilij Oecumenici Vaticani secundi, et praesta, ut quod simul cum Pontifice nostro Joanne suppliciter a te petimus, per misericordiam tuam efficaciter consequamur. Amen«.